

Kommunalreformen bringer maden ud i børneinstitutionerne – før blev den lavet på stedet

Midt i Ugen nr. 136 9. juni 2010
Af FoodDTU

DTU Fødevarerinstitutionen udgav i begyndelsen af maj resultatet af en undersøgelse af kommunernes arbejde med mad og måltider i daginstitutioner og skoler. Undersøgelsen blev gennemført for Fødevarestyrelsen i 2009. Baggrunden for undersøgelsen var strukturreformen fra 2007, som betød, at kommunerne fik det primære ansvar for forebyggelse og sundhedsfremme – herunder også "at udforme mad- og måltidspolitikker og for at etablere sunde madordninger i skoler og daginstitutioner. Rapporten "Statusundersøgelse om kommuners arbejde med mad og måltider 2009" blev udgivet i begyndelsen af maj 2010.

Ernæring og pædagogik

Kommunerne lægger især vægt på ernæringsstandarderne, både når det gælder

daginstitutioner og skoler. De fleste af kommunerne kender altså til 'de otte kostråd' og ønsker at arbejde med dem. På andenpladsen kommer de sociale og fysiske rammer for måltiderne – mens man på hhv. en tredje- og fjerdeplads finder "pædagogiske aktiviteter" og "inddragelse af børnene". Ernæringsfaglig medarbejder Maria Haukrog fra Fødevarestyrelsen finder det positivt, at inddragelsen af børnene er med selv om det er på en fjerdeplads: "Når det handler om måltider i det offentlige rum, skal maden være sund", siger hun, og understreger at inddragelse af børnene er noget, der tager tid. "Men når man spiser sammen er der altid sociale gevinster ved fællesskabet – og hvis ikke maden var sund, ville der ikke være nogen mening i at have en måltidsordning".

Størst aktivitet på daginstitutionsområdet

Undersøgelsen viser, at 45 % af kommunerne har vedtaget en overordnet politik for mad og måltider for daginstitutionsområdet – mens kun 36 % af kommunerne har udarbejdet tilsvarende politikker på skoleområdet. Man kan se en lignende forskel i de aktiviteter, kommunerne gennemfører på området: Mens 37 % af kommunerne tilbyder efteruddannelse for personalet i daginstitutionerne, er det kun 11 % af kommunerne, der tilbyder kurser for personalet i skolerne. Selv om der er tradition for at daginstitutionerne arbejder mere med børnenes ernæring end skolerne, mener forskerne fra DTU Fødevarerinstitutionen, at disse forskelle er en klar konsekvens af et andet af strukturreformens krav – nemlig at førskolebørn skal tilbydes et dagligt frokostmåltid.

Kravet om et dagligt måltid for førskolebørn har derfor også haft andre konsekvenser i kommunerne. Mere end halvdelen af kommunerne – 54 % – siger i undersøgelsen, at de har måltidsservicen i fælles udbud, mens 75 % af kommunerne er i gang med at etablere produktions- eller modtagekøkkener i daginstitutionerne. Forskerne bag undersøgelsen regner med, at der i stigende grad vil blive tale om ekstern produktion eller en blanding af ekstern og intern produktion af måltiderne. For i en undersøgelse, COWI foretog i 2007, svarede ca 90 % af vuggestuerne og de integrerede institutioner og cirka 72 % af børnehaverne, at de producerede maden på stedet. I den nye undersøgelse er det kun 25 % af kommunerne, der vil producere måltiderne på stedet, mens 60 % vil bruge en kombination af ekstern og intern produktion.

Ingen tomme køkkener

Kravet om at indføre et tvungent dagligt frokostmåltid er dog siden – bl.a. på baggrund af protester fra forældre – blevet ændret. Nu er det forældrebestyrelsen i de enkelte daginstitutioner, der beslutter, om der skal være et fælles frokostmåltid i daginstitutionerne. Det betyder dog ikke, at de daginstitutioner, der har

indrettet køkkener eller er i gang med det, har investeret forgæves. For som det ser ud nu, skal daginstitutionerne i det mindste have et modtagekøkken. Selv om den ene forældrebestyrelse siger nej til frokostordningen, kan den efterfølgende nemlig godt acceptere den.

Ressourcestærke kommuner længst

I COWIs undersøgelse fra 2007 viste det sig, at det var de store, ressourcestærke kommuner, der var nået længst i arbejdet med mad- og ernæringspolitikker. Denne tendens er fortsat. I undersøgelsen fra 2009 er det i Region Hovedstaden man finder den procentvist højeste andel af kommuner, der har fastlagt en mad- og måltidspolitik og forventer at indføre det gratis frokostmåltid – mens det er i Region Syddanmark man finder den laveste andel. Forskerne fra DTU Fødevareinstituttet mener, at en del af forklaringen kan findes i kommunalreformen, der betød, at mange af de mindre kommuner skulle håndtere de opgaver, der følger med kommunesammenlægningerne, og derfor har haft mindre overskud til derudover at beskæftige sig med måltidspolitik.

LINKS

- Statusundersøgelse om kommuners arbejde med mad og måltider i daginstitutioner og skoler 2009
- Fødevarestyrelsen
- DTU Fødevareinstituttet
- Kommunernes Landsforening